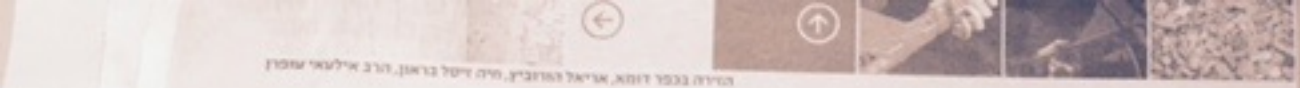

הדירה בכפר דומא. אריאל הורוביץ, מיה דיסל בראון, הרב אילעאי עופרן

פרופורציות

פרופורציות. ממה הן היו חסרות השבוע. כאן הדקירה הנוראה והתגובה הנוראית, חשיפת הציבורי יוד מהפסים. מה לא שמענו כאן השבוע: שהדחות רצוניות ממי הארסלאם, שישראל על פני חורבנו, שהשמאל רק מסית ושהוא פיות לעיניו, ושהימין כולו אחראי לטעשים. עוד יעוד נבואות ועוד, שתן בסך הכול תחושות בטן עצבניות. ובטח גם לשוב האחיד היחזה הספציה. שבוע אחרי החוויות, אולי כראי לנשום עמוק ולנסות, בכל זאת, להתבונן פרופורציות לסיפור. הנה כמה מסקנות משלי:

1 **אכזבנו פרשים שייסינו לעצמנו.** לאחרונה נוהג להחזיר מפני שייסינג כלפי אנשים מפעיסים. אבל הפייסינג המרבדי הוא זה שאנחנו עשינו השבוע לעצמנו. לשון הרע על החברה הישראלית ועל מדינת ישראל. אחת הטעויות הלשעניות הנפוצות פה היא לקחת מקרה חריג ובודד ולהפוך אותו ליומיומי, ובך, למשל, לדבר שוב ושוב על "מדינה שבה חיקרים נערות השורפים תינוקות". ובכן, חיקרי כאן נערה ושרפי כאן תינוק, זה אירע ונזרא, אבל לא חיקרים כאן נערות ולא שרפים כאן תינוקות. זה לא עניין מילולי אלא עקרוני. יפי שליסל והמחרחרסים מכפר דומא אינם פניה של החברה הישראלית, הם שולי השולים הזדים והמנוקעים שלה.

התקשורת אחוזת להלהיב את עצמה ואת צרכניה בתיאורים עסיסים. אבל העוברות הרבשות משעממת הרבה יותר: מאחורי המעשה של יפי שליסל אין שום "מנגנון הסתה" אלא בעיקר מחדל משטרתי טיפשי ומקומם. מאחורי הפייגע בכפר דומא אין נחזרי מחתרות האין חמאס יהודי, יש כמה עשרות בעירים מורעים שהשב"כ צריך לשים עליהם את יזי.

2 **תשוואה אינה פשטרית.** הישראלים סופגים טיזר במשך שנים ארוכות, ובכל זאת מגלים חוסן ויכולת עמידה ומנהלים מדינה דמוקרטית. אולי לכן הניסיון ליצור משוואה פשטרית בין שני הצדדים, כמו שעשה הנשיא ריבלין, הרגיע רבים השבוע. כי הם יודעים ש"יהודי פגע בערבי" זה "אדם נשך כלב". ריבלין לא רק אמר "בני עמי בחרו בטרור" אלא הפליג ותיאר מציאות שבה "להבות פשטו בארצנו" ותיאר גם "גל טרור" ו"פרחץ רמים, מסע שנאה והרג".

לשני עשרה חודשים הובאה למנוחות התינוקת חיה זיסל בראון, בת לעולים הדשים מארצות הברית, שנרצחה בפיגוע דריסה בשפשפתה חזרה מהתחנה בשנב. עוד באותו לילה נתלו ליד בייתו של המחבל תמונתיו ב"שאהיד ניבור" וזה וכת לשבחים מהתנועה הפלסטינית. האבנו ריבלין אמר או בהלוויה העצובה את הדברים החד־משטעים הבאים, שסעניין אם הזה חזר עליהם גם הזמן "אנו עומדים מול שנאים ומרצחים שרים שוחטת ללא אבחנה, ללא רחמים, עוללים וינקים, אבות על בנים, ילדות וילדים. האבידה שלנו צריכה להיות ברורה: לא יהיה שום בזה שידחיק אותנו מירושלים ומארץ ישראל. איננו יורדים מהבנות שמים. אבל אנחנו יודעים שהחסתה הנוברת והולכת ברחוב הערבי ובחוחבי ירושלים, הסתה הזשה לניסי מצר התנהגה בעולם הערבי, יכולה להמיט אסון".

3 **חשנים חיפות של ארץ.** אחד משדיני הדשים של אריאל הורוביץ הוא "דקסות בין הסלעים". השיר נסתב במבצע "עשרת ציקה", והוא מתאר את כל הישראלים הדשים שנחשפים רק בעת משבה: "לא תאמין איך הם מוסיעים, כמו רקסות בין הסלעים". הדקסות האלה נחשפו שוב, לפני שנה בדיוק, בקרן של "צוק איתן". רבבות־רבבות פתחו את ביתם ולבבם וכיסם, התגדבו בבתי חולים ובמוקדי סיוע בדדים, הגיעו להלחיות של חיילים בודדים ועוד. במובן מסדים, גם בקרן הזה האחדעים הקשים נדחקים לפנים הישות של הארץ להתגלות. בימים האחדעים האידעים הקשים הובילו לאינספור יוזמות של שיח ושיוט ותפילה ולימוד ויקדוב לבבות. זה נראה כאילו כל החולנים, הדתים והחדדים נזעקו יחד כדי להתנגד.

אם בשנה שעברה הכרנו פתאום, על רקע טרגדיה, את הדדים המדשימים של אייל, גיל־ד ונפתלי, השבוע הכרנו, בנסיבות מצערות, את הטשפחה הירושלמית האכזבתית של שירה. מי אמר שלא אלה הם הישראלים?

4 **חשיבות התהלבה.** זה נשמע מוזר לומר זאת, אחרי שבוע של ריבור על טובלות, אבל לא רק חינוך לטובלות נדרש כאן אלא חינוך לשמירת הלבה. כאלפים שנה הנחתה ההלכה את כל העם היהודי, על כל נוזניו ופלגיו ועדותיו, בבל נושא. משמירת השבת, דרך חיי המטחר ועד לכשרות המזון ולחיי המשפחה. במאתיים השנים האחרונות זה השתנה. לא פושלהי לדבר על ההלכה כגורם אחראי ומיטן, אבל בעצם, מקרי האלימות האחרונים נובעו על ידי יהודים שאינם מחדדים להלכה, שהחלישו שהם יודעים יותר יהודים שאינם מחדדים להלכה, שהחלישו שהם יודעים יותר טוב מה צריך לעשות, שאף רב או ספר לא יצינו להם גבולות. מדי פעם אני לוחצת במזוזה בעדי בטרם־פסטים בדרכי. כדי לדבר איתם, אפשר בהחלט לאבחן אצל חלקם רגשות לאשמים והתלהבות נעודים, שהם מסעידים הרבה יותר בעיות בהלכה המקובלת והנבחות שלנו.

5 **תורת חיים.** פרשת השבוע, פרשת "עקב", מתארת את המשך הנאום של משה רבנו, שמתפרס לכל אורך ספר דברים. לא קשה לחבר בין תכניו של הספר ובין מהדורות החדשות.

והנה קטע קצר מטה שאמר בשבת האחרונה לקהל בבית הבנסת הרב אילעאי עופרן, הרב של הקיבוץ הדתי "יבנה": "הפסוק הבי חשוב בתורה מופיע בספר שאנחנו קוראים, ספר דברים: 'היום הזה ראינו כי ידבר אלוקים את האדם וחי'. המאבק הגדול ביותר שלנו אינו בין ישראל לאומות העולם, ולא בין מאמינים לסופרים, וגם לא בין מקבלי עול לפרקין – אלא בין מי שאלוהיו הוא אלוהי המזות לבין מי שמאמין באלוהי החדים. מתן תורה נפשל, עם ישראל השתחזה לעגל ולא קיבל את לחזת הברית. אך הספר של מעמד הר סיני, הדדוש העצום וחסר התקדים, הוא שהפגיש עם האלוקים אינו מפגש עם המזות אלא עם החדים. עם ישראל חפש ואמר אז 'אל ידבר עימנו אלוקים פן נמזת' אך הקדוש ברוך הוא לימדנו ש'אתם הדבקים בה' אלוקיכם חדים כולכם היום' ושהתורה באה 'לחזותנו בהדים הזה'.

"עשרות פעמים חזרת הפילה 'אש' כתיאור להתגלות של הקדוש ברוך הוא. כמה נפשות מעזזות סבזרות שזו האש השורפת והמכלה, ואין זן מבינות כלל כי זו האש המחממת והמאירה. עיקרי אמונתנו הם: 'חי בהם', 'מצזה', 'שב', 'תמימות' ו'ישר'. עוברי של אל המזות מתפקרים במתעב ובמשוקץ, ואנחנו עוסקים בשב ובישר. מזקי אמונתם שלהם הוא ביעוד ה'שמאה', בעוד אנו עוסקים בהוספת קדושה'. ■

הכותבת היא עיתונאית חדשות ערוץ 2

הספטוס היהודי: "אין לתת לילד מורה האוהב את הספר ואינו אוהב את האדם" (המחנך יאנוש קורצ'אק, שביום ראשון ימלאו 73 שנים לרצחו בשואה)